

# Källkritik

Esbjörn Larsson

<esbjorn.larsson@ilu.uu.se>

# Disposition

- Den traditionella källkritiken
- Kategorisering av källmaterial
- Bedömning av källmaterial
- Kritiska frågor
- Att välja litteratur
- Källkritiken som vetenskapligt hjälpmedel

# Den traditionella källkritiken

- Historien som ”de besuttnas redskap”
- Den historiska metoden
- Weibullska skolan
- Att fastställa säkra fakta

# Kategorisering av källmaterial

- Källor eller litteratur?
- Identifikation
- Kvarleva (direkt källa)
- Berättande källa (indirekt källa)
- *Ofta kan en källa fungera som både kvarleva och berättande källa*

# Bedömning av källmaterial

- Närhet (primär- & sekundärkällor)
  - Tendens
  - Kontext
  - Beroende
- 
- Källans relevans

# Kritiska frågor

Lennart Hellspong, professor i retorik, Södertörns högskola

Källa: Källkritisk analys

<http://www.studentlitteratur.se/files/sites/metoder7556/kanalys.pdf>

- Källval
- Källtyp
- Ursprung
- Funktion
- Yttre stöd och inre konsistens
- Sammanfattande värdering och självkritik

# Att välja litteratur

- Källor eller litteratur?
- Forskningsläge
- Att välja litteratur
  1. Avhandlingar  
(recensioner)
  2. Vetenskapliga artiklar
  3. Översiktsverk
  4. Uppsatser/examensarbeten
  - Övriga undersökningar
  - Debattböcker
  - Skönlitteratur

# Källkritiken som vetenskapligt hjälpmedel

- *Källkritiken är de kritiska test historikern använder för att avgöra om historiska påståenden är vetenskapligt användbara för ett bestämt syfte eller ej*

(Rolf Torstendahl)

- Källans räckvidd
- Att undersöka uppfattningar
- *If men define situations as real, they are real in their consequences.*  
William och Dorothy Thomas

# Exemplet Karlberg

*Sedan Eders Excellence, med fästadt afseende derå, att afsigten med den undervisning uti läran om Handgevär, som meddelas cadetterne af Öfre Afdelningen vid Kongl Krigs Akademien är, att bibringa dem icke blott, efter hvars och ens förmåga och anlag, en viss färdighet i skjutkonsten, hvilket förutsätter tillgång på goda Gevär, utan äfven kännedom af Arméens hufvudvapen, sådane dessa vid inträdet i tjenst förmodas förekomma.*